

Bogårdsbranden

Halva byn brann ner

Det var den 18 maj 1862 som den stora eldsvådan i Bogården rasade. Så gott som alla människor i byn hade gått till Strångnäs i Hänsätter för att ro i kyrkbåt till kyrkan i Arbrå.

Rotegubben som hette OI Olsa i Iste fick se att det rökte i Bogården och han kastade sig på en häst och red ikapp kyrkfolket. Alla män vände och började springa hemåt, men kvinnfolken vågade inte vända. en man som hette "Gammel-Pihl" styrde kvinnorna fram till kyrkan i rätt tid.

De kände sig tvingade att gå i kyrkan på söndagarna trots att kyrkvägen var lång och mödosam. Man fick gå till fots den besvärliga kärrvägen från Iste och Bogården till Strångnäs, och karlarna i sina söndagskläder gick alltid först och kvinnorna i sina svarta klänningar och hucklen ko klivande efter.

När det var skapligt väder gick det väl an, men i blåst och regn var det ingen trevlig färd fram till kyrkan. I Strångnäs låg kyrkbåtarna och i dem fick man alltså färdas vattenvägen till kyrkan. Karlarna rodde och bytte av varandra och kvinnorna tyckte nog att det var trevligt. Annars satt man nog och gruvade sig lite. Hela Söndagen gick åt för kyrkobesöket, för att det ju var så att man stannade kvar på kyrkbacken efter gudstjänsten för att prata med andra bybor.

Tre stora hemman , inalles tolv byggnader jämnades med marken och massor av kreatur brann inne. Hade karlarna varit hemma hade de möjligtvis kunnat begränsat elden, men nu fanns det inte en man i hela byn. När karlarna anlände bildades en kedja från ån till de byggnader som man trodde sig kunna rädda, men det var förgäves. Allt blev lågornas rov.

När kvinnorna mot kvällen kom hem från kyrkan mötte dem en bedrövlig syn. Döda djur låg kvar i ruinerna efter vad som en gång var deras hem. Försäkringar var ännu en nästan okänd sak på landsbygden och det var många Bogårdsbönder som gjord stora förluste den dagen.

Man fick aldrig reda på orsaken till branden. En del sa att en piga i en av gårdarna hade kastat ut aska bakom en byggnad och att det var "eldmölja" i askan som spred sig. En annan version var att en mur i en av "brystbyggningarna" var sprucken och att det var där som elden börjat. Men det blev aldrig utrett hur det var.

Ur: Ljusnan 1972 av P.W. Häger